

Rozhodnutí Nejvyššího soudu SSR ze dne 01.02.1983, sp. zn. 3 To 3/83, ECLI:CZ:NS:1983:3.TO.3.1983.1

Číslo: 6/1984

Právní věta: Stav bezbrannosti ženy v zmysle § 241 odst. 1 alinea 2 Tr. zák. může být způsobený aj duševnou poruchou, v dôsledku ktorej žena nechápe zmysel páchatelovho konania a nie je schopná posúdiť potrebnosť odporu proti požadovanej súlož. Ide o zneužitie bezbrannosti v zmysle cit. ustanovenia, ak páchatel vie o tomto stave poškodenej a zámerne ho využije na uskutočnenie súlož. K otázke, kedy je súlož v zmysle § 241 odst. 1 Tr. zák. dokonaná.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 01.02.1983

Spisová značka: 3 To 3/83

Číslo rozhodnutí: 6

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Znásilnění

Předpisy: 140/1961 Sb. § 241 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Na základe odvolania krajského prokurátora a obžalovaného Najvyšší soud zrušil rozsudok Krajského soudu v Košiciach z 25. 11. 1982 sp. zn. 3 T 33/82 týkajúci sa obžalovaného A. G. v celom rozsahu a tohto obžalovaného uznal za vinného z trestného činu znásilnenia podľa § 241 odst. 1, 2 písm. b) Tr. zák. na tomto skutkovej základe: hoci vedel, že poškodená Ľ. G. nemá ešte 15 rokov a v dôsledku duševnej choroby nechápe význam jeho konania, odviezol ju dňa 30. 6. 1982 v Gemerskej Polome do lesa a tam s ňou vykonal súlož. Za to bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní ôsmich rokov v tretej nápravno-výchovnej skupine.

Z odôvodnenia:

Citovaným rozsudkom krajského soudu boli obžalovaní A. G. a mladistvý R. T. uznaní za vinných z pokusu trestného činu znásilnenia podľa § 8 odst. 1, § 241 odst. 1, 2 písm. b) Tr. zák. na tomto skutkovom základe: hoci vedeli, že poškodená Ľ. G. nemá ešte 15 rokov a v dôsledku duševnej choroby nechápe význam ich konania, odviekli maloletú poškodenú dňa 30. 6. 1982 vo večerných hodinách do lesa, kde si obžalovaný A. G. na ňu lahol s úmyslom vykonať s ňou súlož, ktorú nevykonal, lebo si myslel, že maloletá nemá vyvinuté pohlavné ústrojenstvo; potom si na poškodenú lahol obžalovaný mladistvý R. T., ale ani ten súlož nevykonal, pretože sa mu nestoporil pohlavný úd.

Krajský súd za to uložil obžalovanému A. G. podľa § 241 odst. 2 Tr. zák. trest odňatia slobody v trvaní päť a pol roka; podľa § 39a odst. 2 písm. c) Tr. zák. ho zaradil pre výkon trestu odňatia slobody do tretej nápravno-výchovnej skupiny.

Proti tomuto rozsudku podali v zákonnej lehote odvolanie obžalovaný A. G. a krajský prokurátor vo veci tohto obžalovaného.

Krajský prokurátor podal odvolanie vo veci obžalovaného A. G. tak čo do výroku o vine, ako aj čo do výroku o treste. Vytýka krajskému súdu, že uznal tohto obžalovaného za vinného iba z pokusu trestného činu znásilnenia podľa § 8 odst. 1, § 241 odst. 1, 2 písm. b) Tr. zák., lebo sa dôsledne nezaoberal výsledkami vykonaného dokazovania v prípravnom konaní, najmä výpoveďami obžalovaného A. G., v ktorých sa viackrát priznal k dokonanej súdoži s poškodenou. Konkrétne upozornil na tie časti výpovede obžalovaného A. G., v ktorých uviedol, že svojím pohlavným údom vnikol do pohlavného ústrojenstva poškodenej. V tejto súvislosti krajský prokurátor uviedol, že z hľadiska právneho hodnotenia sa súdožou rozumie nielen vykonanie riadneho pohlavného styku, ale už spojenie pohlavných orgánov muža a ženy.

Obžalovaný A. G. sa svojím odvolaním domáhal, aby ho Najvyšší súd SSR v zmysle ustanovenia § 226 písm. a) Tr. por. oslobodil spod obžaloby krajského prokurátora v celom rozsahu. Upozornil predovšetkým na výpoveď svedkyne MUDr. Z. P., ktorá na hlavnom pojednávaní spresnila svoje predchádzajúce výpovede v tom smere, že k spojeniu pohlavných orgánov obžalovaného a maloletej poškodenej nedošlo. Táto okolnosť by potom znamenala, že nebola v danom prípade naplnená skutková podstata trestného činu znásilnenia ani pokusu tohto trestného činu. Obžalovaný A. G. ďalej v odvolaní uviedol, že jeho pôvodný úmysel i dohoda s obžalovaným R. T. smerovala k vykonaniu súdože, ale keď sa presvedčil, že maloletá poškodená nie je schopná pohlavného styku, dobrovoľne od ďalšieho konania upustil. Uviedol tiež, že v tejto oblasti nemal žiadne skúsenosti a s prihliadnutím práve na túto skutočnosť treba hodnotiť aj jeho výpovede z prípravného konania, v ktorých sa priznal k spáchaniu trestného činu. Ani jeho výpoveď z hlavného pojednávania nie je jednoznačná a presná, a preto ani nemôže byť braná za základ rozhodnutia súdu o jeho vine.

Najvyšší súd SSR preskúmal v zmysle § 254 odst. 1 Tr. por. zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov napadnutého rozsudku, proti ktorým mohli odvolatelia podať odvolanie, ako i správnosť postupu konania, ktoré rozsudku predchádzalo.

Zistil, že krajský súd postupoval nesprávne pri zisťovaní skutkového stavu veci, keď sa pri svojom rozhodovaní nevyrovnal so všetkými okolnosťami, významnými pre rozhodnutie. To malo za následok aj použitie nesprávnej právnej kvalifikácie a uloženie trestu, ktorý nezodpovedá základným zásadám § 23 odst. 1 a § 31 odst. 1 Tr. zák.

Obžalovaný A. G. na hlavnom pojednávaní priznal, že dňa 30. 6. 1982 navrhol mladistvému R. T., aby odišli do Gemerskej Polomy za maloletou poškodenou a vykonali s ňou súdož. Pritom mu povedal, že maloletá je duševne chorá, a preto bude s pohlavným stykom súhlasiť. Tento zámer potom realizovali, odviekli poškodenú do lesa, kde si ľahla na zem. Ďalej už obžalovaný A. G. vypovedal odlišne ako v prípravnom konaní, keď uviedol, že sa sám vyzliekol a ľahol si na poškodenú v úmysle vykonať s ňou súdož, ale pohlavný úd nezaviedol do jej pohlavného ústrojenstva, pretože poškodená ho nemala vyvinuté. Na hlavnom pojednávaní najskôr priznal iba tú okolnosť, že položil poškodenej svoj pohlavný úd na stehná. V súlade so svojimi predchádzajúcimi výpoveďami priznal obžalovaný na hlavnom pojednávaní, že tohto konania sa dopustil napriek tomu, že vedel, že poškodená má len asi 14 rokov.

Obžalovaný A. G. vypovedal ináč pri svojich výsluchoch v prípravnom konaní. Uviedol, že si na maloletú poškodenú ľahol, vsunul jej do pohlavného ústrojenstva svoj pohlavný úd asi na tri

centimetre, pretože ďalej to nešlo, a takto súložil asi pol hodiny, pričom sa na konci súložu pohlavne ukojil.

V súlade s ustanovením § 259 odst. 3 Tr. por. odvolací súd na verejnom zasadnutí opätovne vypočul obžalovaného A. G. Obžalovaný zotrval na svojich pôvodných výpovediach z prípravného konania, ktoré označil za pravdivé. Konkrétne uviedol, že vsunul svoj pohlavný úd do pohlavného ústrojenstva poškodenej tak, ako je to uvedené v jeho výpovediach z prípravného konania.

Za uvedenej dôkaznej situácie, ktorá však bola známa aj v čase rozhodovania prvostupňového súdu, nie je podstatná výpoveď svedkyne MUDr. Z. P., ktorá vyšetrovala maloletú poškodenú. Svedkyňa sa zaoberala iba okolnosťou, či došlo k dokonanému pohlavnému styku a keďže nezistila porušenie panenskej blány poškodenej, ustálila, že nedošlo k súložu.

V tejto súvislosti je potrebné vychádzať z výkladu ustanovenia § 241 Tr. zák., v zmysle ktorého za súlož treba považovať spojenie pohlavných orgánov muža a žena, pričom spojením je súlož dokonaná bez ohľadu na to, či došlo k pohlavnému ukojeniu. Keď ide iba o dotyk pohlavných orgánov, je to len pokus trestného činu znásilnenia podľa § 8 odst. 1, § 241 Tr. zák. V zmysle zaužívanej súdnej praxe, ak dôjde čo i len k čiastočnému vsunutiu pohlavného údu do pohlavného ústrojenstva poškodenej, považuje sa takéto konanie páchatela za dokonanú súlož. Pritom nemusí ani dôjsť k porušeniu panenskej blány, ako to bolo v danej veci. Obžalovaný viackrát jednoznačne vypovedal, že zaviedol svoj pohlavný úd asi na 3 cm do pohlavného ústrojenstva poškodenej a pol hodiny súložil, pričom sa aj pohlavne ukojil.

Najvyšší súd SSR dospel teda k rozdielnym právnym záverom ako krajský súd, keď ustálil, že v danom prípade išlo o dokonaný trestný čin znásilnenia podľa § 241 odst. 1, 2 písm. g) Tr. zák. Použitie tejto právnej kvalifikácie je odôvodnené tým, že obžalovaný A. G. zneužil bezbrannosť maloletej poškodenej, ktorá vyplývala z jej zaostaleho duševného stavu, ako sa ukázalo z výsledkov znaleckého dokazovania znalcami z odboru psychiatrie. Obžalovaný sa sám vo svojich výpovediach viackrát vyjadril v tom smere, že vzhľadom na duševný stav poškodenej vedel, že mu nebude klásť odpor. Podľa znalcov ide u poškodenej o oligofréniu v pásme ťažkej debility až imbecility. Ak za tejto situácie obžalovaný A. G. vykonal s poškodenou súlož, treba kvalifikovať jeho konanie ako zneužitie bezbrannosti maloletej poškodenej. Použitie prísnejšieho kvalifikačného znaku podľa odst. 2 písm. b) Tr. zák. je v danom prípade odôvodnené skutočnosťou, že obžalovaný A. G. vedel, že poškodená nemá ešte 15 rokov. Obžalovaný A. G. poškodenú poznal dlhší čas a vedel, podľa jeho vlastného vyjadrenia, že má iba 14 rokov.